

HAJDUFÖLD

1923. év február 16.

PÉNTEK

Debrecen, V. evf. (37. sz.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 200 K.
EGYES SZÁM ÁRA 10 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVARY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

Ospolgárság

Milyen hangzatos szó, ugye? Nyilván azon polgárok egyetemét jelenti, akiknek vannak őseik és ezek az ősök itt, Debrecenben, a Basahalmán belül, éltek és haltak századok óta, talán már az avarok és kunok idejében is. A többiek (itt egy féltényes kézlégyintés és lesújtó pillantás) nem őspolgárok, talán nem is polgárok, csak amolyan jöttmentek, holmi sehonnaiak. De ezen értelmezésen kívül itt, Debrecenben és bizonyos klikk szempontjából őspolgárok mindazok, akik a helybeli álliberális-szabadkőműves-zsidó uralomnak és politikának a tántoríthatatlan hívei; a többiek, legyenek azok akárkik és akármik, mivel keresztyéneknek merik magukat vallani, a hazájukat merik szeretni, a fajukat a zsidók elpusztító törekvése ellen merik védeni, azok mind jöttmentek, sehonnaiak.

Éz az őspolgárság ma egy hete a városi közgyűlésen szavazott, azaz, bocsánat a profán kifejezésért: megnyilatkozott. Ez az esemény a haladó napokkal együtt jelentőségében egyre nő. Ugy vagyunk vele, mint a hegyóriással, melyet, amíg a tövében állunk, nem is látunk a maga szépségű arányában, de mentől távolabb megyünk, annál inkább elkáprázunk annak nagysága és magassága miatt. Éz a szavazás is, azaz — ejnye, ejnye, megint elcsuszott a tollunk — ez a megnyilatkozás is a történelmi távlat mélységében folyton fontosabb lesz, valószínűleg, azaz dehogyan is: minden bizounyal sors-, per- és mindeketek eldöntő. „Ézt a közgyűlést egy kell tekintenünk, hogy nem maradhat hatás nélkül országos vonatkozásokban sem”. Lám-lám. Így értjük már meg a holnapi, vagy holnaputáni minisztertanács jelentőségét, amilyen a mi kir. öszkormány ezen szavazás, azaz (fatális egy feledékenység!) ez az gratia: megnyilatkozás következtében és sulya alatt be fogja jelenteni a lemondását. S utána jön, éh ki jönne más, mint: Kassai, vagy Vázsonyi, vagy talán innen, az őspolgárok közül, valaki? Ki tudja, ki tudja? Az ürdög, vagyis helyesen szólva: Hadur sem alszik mindig, mert most már — sajnos — régóta szundikál.

Pedig hogy is fest az a vokstóbb-ség? Egy csomó városi tisztviselő, egy csomó zsidó, egy csomó szabadkőműves és akkor jöhet csak arra a jut is marad is helyeckére egy pár főnyi csapatocskában az a bizonyos őspolgárság. De hát minék kellene ezeket a mellékkörülményeket fel-emegetni? Semmi tárgyilagosság, hanem vakulj édes magyarom, ha ugyan hagyjad magad elvakíttatni és ömlengés, hajbökölés, önértet-egadás önmagunk, a hétveretű és patinás őspolgárok felé. Viszont mi-lyen is volt az a vokskisabbség? A negyvenöt főlől tíz szellemi munkás,

diplomás ember, a többi, a zöm a mag valódi basahalmás őspolgar. De hát miért kellene ezt a pirányi igaz-ságot figyelembe venni? Csak neki a jöttmenteknek, az atkozott kur-zusnak, „az örök nyughatatlanság és komolytalanság képviselőinek”, akik ezt az egész megnyilatkozást merészelték igazi értéke, azaz Uram bocsá, igazi értéktelessége miatt annyira mérni, amennyit az megbir.

Debrecen őspolgársága, ha jól em-lékszünk, a legutóbbi nemzetgyűlési képviselőválasztáson is megnyilat-kozott. Legvilágosabban, legmeg-győzőbben az első kérdésben, ahol egy őspolgártársukat választhatták volna meg az ezen körletbe —

hiszen az egész külsőség is itt sza-vaz —, besorozott őspolgárság tag-jai, akik az egész város őspolgar-ságának háromnegyed részét teszik ki. Ugyan kérem, tetszik még em-lékezni erre a megnyilatkozásra? Megnyugtatóul kijelentjük, hogy mi, „nyughatatlanok és heccelődők” még nem felejtettük el ezt az ered-ményt, sőt nem felejtették el maguk az — őspolgarok sem.

Mi azért most nem csűrünk és csavarunk, nem tömjénezünk, nem is próféciafgatunk, hanem majd annak-idején — kérünk addig szíves türel-met — mi is, jött mentek és sehonnaiak, szavazunk, azaz végső bo-csánat: megnyilatkozunk.

AZ ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR ELÜLDÖZI A KERESZTYÉN TISZTVISELŐKET TÖBB ÉBREDŐ BANKHIVATALNOKOT ELBOCSAJTOTTAK — 360-486 KORONA NYUGDIJ 16-20 ÉVI SZOLGALAT UTÁN

Közgazdasági életünk megrontói, a zsidó nagybankok teljes erejükkel ráfeküdtek nemzetünk testére és öns céljaik szolgálatában nem riadnak vissza még az olyan eszköz-zéktől sem, melyeket megindokolni is képtelenek. Nem elég, hogy tönkretették ezt a megcsontított or-szágot gazdaságilag, nem elég, hogy ők irányítják a forradalmasító moz-galmakat és ők pénzelik a szociál-demokrata és cionista pártokat, — most már keresztül gázolnak a ma-gyar tisztviselőkn is. Ha észreve-szik, hogy valamelyik hivatalnokuk magyar embernek, vagy — horri-bile dictu — keresztyének meri magát vallani, kegyetlenül ketté-törrik a karrierjét, sőt kihúzzák alóla a megélhetés lehetőségét is.

Alföldi Takarékpénztár

Igy hívják azt a cserépkályha külsejű, izléstelen kőkolosszust, melynek belsejében a zsidó ban-kozária kevei mérgeit — a ma-gyar gazdasági élet számára. En-nek az intézetnek nemrégiben még keresztyén alkalmazottai is voltak, akik valóságos éhbéért éjjeleket dolgoztak keresztül becsületérzé-süktől és kötelességtudásuktól ve-zéreltetve. A takarékpénztár zsidó vezetősége — két igazgató és az ügyész zsidó — nagy meglepéde-sel tapasztalták a hivatalnokok ön-feláldozó szorgalmát egészen addig, amíg a tönkrejutott és két forra-dalom örült szevedéseitől megrop-pant magyarság föl nem eszmélt kábultságából és a nagy magyar megújulás létre nem hozta az Éb-redő Magyarok Egyesületét.

Elüldözik az ébredő hivatalnokokat

A zsidóvezetőség azonnal hozzá-fogott annak a néhány tisztviselő-nek elüldözéséhez, akik beléptek az ébredők egyesületébe. Eőször is

felszólították őket, hogy *üzleti ér-dekőből* vegyék le kabátjukról a hármas halmot és kettős keresztet ábrázoló jelvényt. A fekete listás hivatalnokokat, kik hosszú szolgál-latuk után betegek lettek — (szem, vese, tüdőbaj), — egymásután sza-badságotlák, hogy így olcsóbb mun-kaerőt nyerjenek és elhelyezést kapjon néhány igazgatói rokon.

A kompromittáltak előnyben

Három judeo-liberális kegyencet az igazoló bizottság 1320 bankény-telen volt elítélni a kommunizmus alatt tanúsított magatartásuk miatt. Az egyiket fél, a másikat két esz-tendei praetereálásra ítéltek, a har-madikat pedig elzárták a kinovezé-sektől. Ezek a tisztviselők nem-sokára csendes felszólítást kaptak, hogy kényjék büntetésük elengedését. A büntetést el is engedték és már az 1921-es fizetéseknel előnyben részesültek.

A keresztyének nyugdíja

Csak két példát akarunk egyelőre felhozni az igazgatóság ténykedéseinek megvilágítására. Az egyik tiszt-viselőt annyit dolgoztatták, hogy megbetegedett. A fizetés azonban oly csekély volt, hogy családja fenntartása érdekében éjszakai munká-kat kellett elvállalnia. *Egyszer egy divirasztott éjszaka után a hivatal-ban összeesett, és a mentők szállí-tották el.* Főlesztendei szabadsága után teljes fizetéssel még félévi sza-badságra küldték s mikor szolgál-latra jelentkezett, az osztály veze-tését, amit 18 évig elbátott, egy zsidóra bízták s őt beosztották olyan munkakörbe, amit azelőtt egy gya-kornok végzett. Ezt a cselekedetü-keket azal indokolták, hogy — „ki-mélje magát”

Ez a tisztviselő — ki az elbo-csajtottak közül egyedül nem kapott

végkielégítést azzal az indokolással, hogy ő kérte a nyugdíjaztatását.

Hiába hozott a bankérdekeltség budapesti központjának főorvosától és a tiszti főorvostól egészségi bi-zonyítványt, a bank kötelekéből el-bocsajtották s nyugdíjazták havi 406 koronával azou föttétellel, *ha min-den hóban igazolja álltalanságát.*

„Miért jött fel?”

Egy másik hivatalnok szintén megbetegedett. Vesebaj miatt meg is operálták. Mikor felgyógyult és visszament hivatalába, a vezérigaz-gató ezzel fogadta:

— Miért jött fel?

Őt is elbocsajtották. Az Alföldi Takarékpénztár így tette tönkre több keresztyén tisztviselőjének kar-rierjét és ma már ott tartunk, hogy mindazok az alkalmazottak, akik tagjai az ébredőknek, állás nélkül maradtak. A bankokráciának ezt a munkásságát nevezik a zsidók — nemzetépítésnek.

A debreceni Alföldi Takarékpénz-tár keresztyén tisztviselőinek üldöz-tetése városzerte nagy felháboro-dást keltett. Egyelőre csak izelítőt adunk a zsidó bankvezérek zsarno-koskodásából, ha szükséges, bővebb adatokkal jövünk és hisszük, hogy a joggal várható megtorlás nem fog elmaradni.

Dohányzót állítanak fel a Csokonai-színházban

A Csokonai-színház tűzbiztonsága foglalkoztatta csütörtök délelőtt a városi tanácsot, az a kérdés, amely egy idő óta valóságos tengvi kí-gyóvá nővi ki magát egyes közegek bürokratikus fontoskodása miatt. Kétségtelen, hogy esetleges szin-házi tűz borzalmas katasztrófát zu-dítana a Csokonai-színházra, de vi-szont az is vitán felül áll, hogy en-nek nem olyan kicsinyeskedő rend-szabályokkal kell elejét venni, ame-lyek a közönséget és a színházi személyzetet egyaránt molesztálják, és végeredményben sem vezetnek célra, hanem gyökeres megol-dással.

A dohányzás

a tűzoltóság egyik vesszőparipája s valóban ez a Csokonai-színház tűz-biztonságának legaggasztóbb ellen-sége. De ennek veszedelmét koránt-sem azzal lehet elhárítani, amit a tanácsnak javasoltak, hogy *szerel-tesse le a páholyok ajtajának akasztóit*, mert az előtérben állandóan dohányoznak. Akasztóval, vagy akasztó nélkül, tűzoltói felügyelet-tel és annak kijátszásával ugyis dohányozni fog a közönség mind-addig, amig

a dohányzót fel nem állítják a Csokonai-színházban.

A Hajdúföld volt az első, amely már hosszabb idő óta állandóan haugoztatja annak az állapotnak

tarthatatlanságát, hogy a Csokonai-színház közönsége szívesen, esőben, viharban, hófúvásban az utcán kénytelen dohányozni, a színészek pedig egyenesen füstnélküliségre vannak kárhoztatva. A Hódmezőkövesdi sűrűtől éppen ezért állandóan, hogy a Csokonai-színházban dohányozni kell felállítani, mert erre két alkalmas helyiség is van:

a cukrászda és az előcsarnok.

Erre az álláspontra helyezkedett csütörtöki ülésén a tanács is, kimondván, hogy a Csokonai-színházban dohányzó felállítását szükségesnek tartja, a páholyok akasztóinak leszerelését már csak azért sem engedélyezi, mert ezzel a kabátlovajoknak hagynya nyitott ajtókat.

A tanács felhívta a tűzvizsgálóbizottságot, hogy tegyen javaslatot a dohányzó helyiség felállítására s így az a régóta vajudó kérdés minden valószínűség szerint rövidesen megfélelő elintézését nyer.

A színpadon és a belső folyosókon sem szabad ezután senkinek előadás közben a színház személyzetén kívül

tartózkodni s ez az intézkedés helyes is. Csak az a kérdés, hogy az ellenőrzés végrehajtását miként gondolják keresztülvihetőnek? Az elfogadott javaslat szerint ugyanis a színpadra csak azokat engedik be, akik direkt e célra kiállított igazolványukat fel tudják mutatni.

Tehát

Romeónak a trikójában kell hordoznia az igazolványát,

mert különben nem peréghetnek ajkáról Shakespeare igéi s ha két jelenés közt véletlenül az öltözőjében felejtí, Julia ugyan hiába várja az erkélyen... Az igazgató és az igazgató helyettes pedig előadás közben az

utcán rendezik be fogadójukat,

lévén mindkettőnek irodája a belső folyosón, ahova idegennek tilos a belépés. A kóválygó tüzpontok között fognak majd esténként asztalukkal trónolni a Csokonai-színház nemes falai előtt, tárgyalva mindazokkal, akikkel éppen dolguk akad. S lehet, hogy még itt is nem egy, hanem egyszerre két tüzfelügyelő húzza majd fel ellenük a csöveket...

Két galíciai zsidó pályafutása Debrecenben

Hogyan gazdagodott meg az Eisenberg-dinasztia? — Akiket nem tudnak kikergetni az országból — Eredménytelen kitoloncolási kísérletek — Több kiló kihágási akta — Eisenbergék szerencsés szaporodása

A mesébe illő történetnek két kátfános, pájészes és gettó-szagot árasztó gorlicei zsidó a hőse, akik 1900-ban, tehát pontosan 23 évvel ezelőtt rongyosan, de sok reménységgel telepedtek meg Debrecenben, hogy népes kis családot alapítva, egyszer majd kiborotválják képű liberális virilisekké, bankvezéreké, esetleg országunk sorsát intéző liberális vezérférfiakká serdüljenek. Eisenberg Jakab és Eisenberg Hersch a XX. század legelején „szolid alapokon” kezdték meg működésüket és kitartó munkájuk eredményét ma már három ház, sok millió s tizenegy zsidógyerek hirdeti.

A hét szűk esztendő

Letelepedésük után egyre sűrűbben gyűlik meg bajuk a kihágási büntetőtörvénykönyvvel. Hét esztendő minden hónapjára esik egy kihágás. Több kiló Eisenberg-ügy hirdeti az előkelő családalapítók dicsőségét. Közegészség elleni, láncolási, tűzrendészeti és árdragitási kihágások megszámolhatatlan tömege tarkítja Hersch és Jakab zsidók multját. A két galiciánér kilengéseit végre megsokalta a rendőrség és elhatározta, hogy kitoloncoltatja. A herculesi munka azonban nem sikerült.

Az első kitoloncolási kísérlet

A két gorlicei illetőségű és megbízhatatlan Eisenberg-testvér megszerezte a közelgő veszedelmet és megfolyamodtak a községi illetőségbe való felvétel.

1913 augusztus 18-án kelt a debreceni rendőrfőkapitányság 14056—1913. rfk. sz. jelentése a polgármesterhez Eisenberg Hersch-Herman községi kötelekbe való felvétele ügyében. A jelentés többek között ezt mondja:

„Kérdem az, hogy ne a magyar állam kötelekbe vétessek fel, hanem mód találtassék arra, hogy a város területéről kitiáltassék.”

Freit Mindel vagy Führer Frimet?

A főkapitányi jelentésből kitűnik az is, hogy Herman zsidó a feleségét, akivel vadházasságban élt, hatóságok előtt Freit Mindel-nek mondtotta be. Mikor kísült, hogy hazudik, 2456—1911. polgármesteri végzésrel a bementő nevet minden ható-

sági okiratban *Frühler Frimet* re igazították ki.

Hogy mi célja volt a hatóság félrevezetésével, azt örök titok fedi...

Eisenbergéket nem honosítják

A fajtestvérek 1907 augusztus 6-án nyújtották be a honosítás iránti kérelmüket és már az 1907 november 14-én megtartott városi közgyűlés kilátásba helyezte községi kötelekbe való felvételüket az 1886. évi XXII. t. c. 9. § a alapján, ha a magyar állampolgárságot megszerzik.

Rostás István rendőrfőkapitány Domahidy Elemér főispán útján 6329—1914. rfk. sz. alatt jelentést tett az Eisenberg-dinasztia ügyében, mely sok érdekes dolgot mond el a két nagymultu pájészesről.

Ki kell utasítani az állam területéről

A jelentés legérdekesebb része így szól:

„Megállapítható, hogy Eisenberg Jakab és Hermannal szemben a rájuk kiszabott büntetések javítólag nem hatnak és a hatósággal szemben ellenállást tanúsítanak, megbízhatatlanok, személyi családi és vagyoni viszonyukat illetőleg a hatóságokat megtevészteti törekvésnek.

A magyar állam kötelekbe való felvételük nemcsak, hogy nem kívánatos, hanem a rájuk kiszabott ítéleteknek jogerőre emelkedése után, mint a közbiztonságra, közzrendre káros egyénekként szemben a rendőrhatalomnak az 1003. V. t. c. 10 §. alapján az állam területéről való kiutasítás iránt lesz kötelező határozatot hozni.

Morális szempontból kifogás alá esik Eisenberg Jakab családja élete is, aki Hermele Eszter galíciai illetőségű nővel évek hosszú során át házasságban kívül élt együtt, e viszonyból Róza, Armin és Sándor nevű gyermekei születtek. Nevezett nő hivatalos okiratokban, mint törvényes nevet szerepeltette.”

E jelentés megtétele után 1914 május 23-án Domahidy főispán 77—1914 sz. a. értesítette a rendőrfőkapitányságot, hogy a belügyminiszter nem teljesítette Eisenbergék honosítási kérelmét.

Meggazdagodás a háború alatt

Eisenberg Hersch és Jakab fűtült az egész dologra és itt maradtak Debrecenben. A háború kitörése sok jóval kecsesgetett és úgy gondolkodtak, hogy ha a honosítási ügy szekerét tologatja a magyar közigazgatás, a következő két év alatt milliómosok is lehetnek.

A gyorsan szaporodó familiák számára nagy vagyona volt szükség, hiszen ebben az időben *Jakab zsidónak hét és Herman zsidónak tizenegy törvénytelen gyermeke volt.* Hamarosan megvásárolták a Hatvan-utca 35, a Zsák-utca 11 és a Jókai-utca 36 számú házakat. A láncolás pedig sulyos milliókhoz juttatta őket.

Hogyan használja ki a zsidó az ingyenes közigazgatást?

A rohamosan megindult vagyonteljesítés közben természetesen tovább folynak a kihágási ügyek. Minden büntetést megfellebbeznek. Egy-egy 100 koronás büntetésben 3 évig húzzák az ügyet s végül részletfizetést kérnek: 100 koronának 12 havi egyenlő részletben való lerovását. Hogyha ezt az első fokozaton nem engedik meg, fellebbeznek a belügyminiszterig.

Menekülés az internálás alól.

Eisenberg zsidókat az oláh megszállás után még egyszer fenyegette a veszedelem. A belügyminiszter 91883—919. B. M. sz. rendelete az állambiztonság, közrend és közbiztonságra veszélyes, gyanús, illetve gazdasági okból káros egyének internálására vonatkozólag — a két zsidót kellemetlenül érintette. A rendőrség internálni akarta őket.

Ujra fellebbeztek. Eisenberg Hermann a következő kijelentéseket kockáztatja meg fellebbezésében:

„Bátor vagyok kijelenteni, hogy a debreceni piacon nincs kereskedő, aki nálam szolidabban, a hatóságokkal való minden összeköttetést elkerülve dolgozott volna.

Nem ragadtattam el magamat a háborús konjunktúrától, a végtelenségig rezerváltam magamat, csak a közéleti hivatalnak bejelentett árakat árusítottam a megállapított árakon vagy azon alul.”

Az öndicsőretnek ez a spontán megnyilatkozása meg is hozta a maga gyümölcsét és Eisenberg Hermann ismét Debrecenben maradt.

Mi történt Jakabbal

Ezt csak a Pásti utcai öreg zsidók tudnák megmondani. Egyik ver-

zió szerint összeveszett a bátyjával és eltávozott a külföldi valuták mezejére. Másik verzió szerint még ma is Debrecenben él megnépesedett családjával. Annyi azonban bizonyos hogy a rendőrfőkapitányi jelentésekben megbízhatatlannak nyilvánított Eisenberg Hersch-Herman itt él közöttünk, virágzik, üzleteket köt és rettenetesen meggazdagodott, — de még most is gorlicei illetőségű.

Eisenberg Herman különös utazása

1922 március havában Herman zsidóék Csehszlovákiába ohaitottak utazni. Az utazáshoz szükséges hatósági bizonyítványt tisztelettel meg is kérvényezte. Az utazásnak — írja Herman — családi és részben üzleti célja van. Magával vinné nejét és Szerénka nevű leányát is.

A bizonyítványt a városi előjáróság ki is állította 6224—1922. E. szám alatt. Teljes egészében így szól:

„A megtartott vizsgálat alapján Eisenberg Herman debreceni lakos kérvényének csatolásával tisztelettel jelentem, hogy folyamodik utazási engedély iránt. Eisenberg Herman gorlicei születésű, 46 éves, izraelita vallású, nős, fűszerkereskedő, Hatvan-utca 35. szám alatti lakos. 1900 óta lakik városunkban s eddigi magatartása nem kifogásolható. A Hatvan-utca 35. sz. alatt levő, mintegy 1,000,000 koronát érő ház tulajdonát képezi, felesége és tizenegy gyermeke van, — Debrecenbe való visszajövetelére ellen a közigazgatási hatóság kifogást nem emel.

Debrecen, 1922. III. 17. — stb. ...”

Eisenberg Herman minden ügyében hét-nyolc ügyvéd kovácsolta egyszerre a fényes terveket. Kereskedői szolidaritását a Közellátási Hivatal is elismerte. Nem lehetetlen, hogy azóta már tagja a szabadkőműves páholyoknak is és úgy vagyoni helyzetével, mint a magyar közigazgatással, teljesen elégedett. Ha magyarországi szereplése tovább is így folytatódik, nemsokára városatyja lesz, de az sincsen kizárva, hogy a tizenegy esemete pár év múlva már bárói jogon fog bekerülni — a gótai almanachba.

Még mindig teljes a fejtelenség az ellenzéken

Minisztertanács a szakszervezeti törvény tárgyában

Budapest, február 15. A kormány tagjai holnap délután minisztertanácsot tartanak, amelyen a folyó kormányzati ügyeket fogják letárgyalni. Ezek során Walkó Lajos kereskedelmi miniszter a

szakszervezetek reformjáról

szóló törvényjavaslatot fogja ismertetni a kormány tagjaival. A lakásügy újabb rendezéséről Vass József népjóléti miniszter fog javaslatokat tenni, de ezeket a kormány csak a szombati folytatódó minisztertanácsban tárgyalja le.

Ma este a keresztény nemzeti egység pártjában értekezlet lesz, amelyre gróf Bethlen István miniszterelnök megjelenését is várják.

A szélső baloldali pártokban keletkezett kavargás ma újabb fázishoz érkezett, amennyiben a baloldaliak elhatározták, hogy az

októberi kormány tagjait nem veszik fel

az új pártba, amivel szemben továbbra is ragaszkodnak ahhoz, hogy a szélső baloldali csoport vezetője Rassai legyen.

Holnap Horváth Zoltán nemzetgyűlési képviselő lakásán egy újabb

értekezlet lesz, amelyen valószínűleg az újabb megállapodásokat fogják ratifikálni, úgy, hogy a baloldali kavargás körülbelül

két-három fővel

megnövekedett Rassai pártot fog eredményezni. Ezzel szemben Hegy-megi-Kiss Pál a Rassai pártból való kilépését jelentette be.

A zalaegerszegi ut

dolgaiban újabb esemény nincsen. Az internálótábor megtekintésére február 22-én Rakovszky Iván belügyminiszter és Nádassy Imre országos főkapitánnyal a következő képviselők fognak odautazni:

Dr. Koszó István belügyi államtitkár, Erdő Harrach Tihanyi, Kubcsa Ferencz, Forgács Miklós, Könyves Lajos, Erdő-Szabo Dezső, Putnoky Sándor, Erdélyi Aladár, Zeőke Antal, F. Szabó Géza, Pesti Pál, Csizmadia Ferencz, Éhn Kálmán, Görgey István, Edes Antal, Pakots József, Szabó József, Zsirikay János, Drózy Győző, dr. Rác János, Reizinger Ferencz, Szedes Ferencz, Hébelt Ede, Esztergályos János, Kéthly Anna, Győri Imre és Pikier Emil.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámasztásában.*

Amen

**Jól figyeljünk!
Kostya János**

Mielőtt arany vagy ezüstnemű ajándékot vásárolnánk, el ne mulasszuk megtekinteni Debrecen legrégibb és szerízlete kirakatát, nagy raktárát és olesó árait **Szechenyi-u. 1.**

Szabolcska Mihály Debrecenben

A Csokonai Kör Petőfi ülése

Mint tegnapi számunkban megírtuk, a Csokonai-kör Petőfi-ünnepi ülése ma délután lesz a kollégium dísztermében. Az ünnepélynek különös súlyt és díszet ad Szabolcska Mihály, mai egyik legnagyobb lírikusunk szereplése, kit a Kisfaludy-Társaság vasárnapi ülésén megkülömböztetett ovációban részesített Budapest. Szeretettel jön az erdélyi rab magyarság nagy postája a nagy magyar Debrecenbe, hogy vigyen innen is reménységet, bizó hitet, vigasztalást véreinknek a végekre. S mit a mi hitünkben, a mi szeretetünkben merit itt tartózkodása alatt, vigasztalás lesz neki magának is a sebekre, melyeket durva oláh kezek vágtak a lelkébe, amikor megburcolták, meggyötörték, csak azért, mert magyarnak mutatta magát. Fogadjuk magyar szívünk egész melegével!

A boldogabb időkben gyakori vendég volt Szabolcska Debrecenben, mert mint temesvári református lelkész s egyházközségi tanácsbíró, az egyházkerület gyűlésein mindig részt vett.

Ezelőtt harminckét esztendővel itt végezte a teológiát s itt kezdte bontogatni szárnyait. Mint szenior-ságot viselt öreg diák, innen ment a genfi és párisi egyetemre s onnan küldött verseivel országos feltűnést keltett. Maga Beóthy Zsolt 1891-ben e költeményei alapján a legnagyobb elismeréssel üdvözölte a magyar líra úde hangja s minden ízében magyaros művelőjét s benne a magyar dalköltészet új hajnalodását s egy önálló költői tehetség megnyilatkozását látta.

S amit Beóthy a 29 éves Szabolcskára megállapított, jellemzi őt és költészetét mindvégig. Egyszerűségéért, őszinte hangjáért, igaz-vérig magyaros motívumaiért, a magyar lírikus e megbecsülhetetlen tulajdonságaiért nem egyszer csipkedték az erőszakolt érzelmek, mesterkelt hangja és versformája kozmopolita dekadensek. De amit ócsároltak benne, az az igazi értéke Szabolcskának, ami különösen napjainkban úgy hat a magyar szívre, mint az úde, illatos mezei bokréta a sok hitvány művirág között.

Verses kötetei egymásután jelentek meg: Költemények (1891), Hangulatok (1894), Újabb versek (1898), Szabad órák (1900), Csendes dalok (1904), A magam ösvényén (1907), Dalok hazulról (1911) stb. E kötetekben megjelent költeményei közül számos átment a köztudatba s megzenésítve mint népdal ismeretes. Ki ne ismerné — hogy csak néhányat említsünk — a „Grand Caféban”, „Salzburgi csapszékben”, „Alice”, „Kormányzó leánya”, „Főllebbezés”, „A kis Demeter Rózsika” c. dalait?

Erdeméi elismerésül 1899-ben a Kisfaludy-Társaság, majd a Petőfi-Társaság iktatta tagjai közé s 1908-ban pedig a Magyar Tudományos

Akadémia választotta levelező tagjává.

Most, amikor itt időzik köztünk s szeretve féltőn gondol otthon hagyott családjára s a rab magyarokra, vajjon nem szólal-e meg ajkán a dal, mit egykor idegenben írt?

HA EGY ESTÉT...

Ha egy estét másutt kell töltönnem:
Nekem az jó, kinos gyötrelmem.
Lelkem előtt szüntelen ott lebeg
Bus, hazaváró képek.

Ha egy estét másutt kell töltönnem:
A mulatság se mulatság nekem.
Meg megrémegtet minden pillanat,
Hát ha ti sírtok ezalatt!

Ha egy estét másutt kell töltönnem:
Nem veszik ott a hasznomat nekem.
És azt mondják rám: Rossz ember lehet,
Nincs benne semmi szeretet!

A Csokonai-Kör február 16-án, pénteken délután 5 órakor a református kollégium dísztermében tartja Petőfi Sándor születésének százados évfordulója alkalmával emlékülünepet a következő műsorral:

1. Petőfi dalok. Eneki a református főgimnázium vegyeskara. 2. Elnöki megnyitó beszéd. Tartja dr. Pap Károly a kör elnöke. 3. Petőfi költemények. Szavalja Rubinyi Tibor, a Csokonai-színház művésze. 4. Petőfi és Debrecen. Irta és felolvassa Csobán Endre városi főlevéltáros. 5. Költemények. Irta és felolvassa Szabolcska Mihály, a Kisfaludy-Társaság tagja. 6. Petőfi dalok. (Peőti-Mácsay). Quartett. Eneklék Zdmory Sándor, Páleskey Sándor, Major Gyula, református s. lelkész és Király János 4. é. hittanhalgató.

Bélepdíj: tagoknak 50 kor., nem tagoknak 100 korona. Jegyek a „Méliusz” könyvkereskedésben és aznap délután a pénztárnál.

Olaszország köteleessége megakadályozni a kisantant magyarországi aspirációit

Egy nagy olasz lap magasztaló cikke a Kormányzóról

A La Vedetta D'Italia vezető helyen foglalkozik a magyar kérdéssel és kifejti, hogy Magyarország önmagában olyan hatalmas erőt mutat a megújulásra, hogy törekvésének rövid időn belül okvetlenül sikerülnie kell.

Herthy Miklós Kormányzó és kormánya szervezte meg az államot, fegyelmelte meg a nép forradalmak által eldurvult szenvedélyeket és teremtette meg a polgári fejlődéshez szükséges előfeltételeit.

Ő szerezte meg a lehetőséget Magyarország számára, hogy életét a művelt Európa ritmusához igazítsa.

Igen szükséges lett volna a békeszerződés megalkotásánál az igazság szellemében működni. Nem lett volna szabad alapul venni e kérdésben Magyarország ellenségeinek, főleg pedig a cseheknek a háború alatt és a háború óta kifejtett propagandáját.

Az igazság az, hogy

**Magyarországot ártatlanul
csontkoltották meg,**

aminek következménye a Magyarország politikai határain túl az ott lakó magyarság elégedetlensége, a

mely gyakran zavargásokban robban ki.

A jelenlegi magyar kormány, amely szükségszerűleg a béke szellemében működik, a csonka ország határain túl a magyarság zugolódásait és mozgalmait nem akadályozhatja meg, azok igazoltak és könnyen magyarázhatók, azokból az erőszakoskodásokból, amelyeket a magyarsággal szemben új uraik alkalmaznak.

Olaszország, amely a háborúba tulajdonképpen a békéért való vágya miatt avatkozott be,

nem nézheti közönyösen a kisantant államainak a magyarsági konszolidáció ellen irányuló erőfeszítését,

annyival kevésbé, mert azok az államok Olaszország közbelépésének köszönhetik életüket.

Ezért formál jogot Olaszország ahhoz, hogy a maga nyugodt nyomtatékos külpolitikájával lehűtse az utódállamok kedélyét, hogy hozott áldozata és végzett munkálatai fejében elsősorban szólhasson bele a magyar kérdésbe és megakadályozhassa kisantantnak Magyarország ellen irányuló kapkodó és gyermekes politikáját.

Rajnai köztársasággá akarják alakítani a franciák a Ruhrvidéket

Francia hatalmaskodások - német ellenállás - Tovább
fojnak a letartóztatások - Háborús krízis Tráciában -
Uj harcra készül Kemal hadserege

A ma beérkezett jelentések szerint külpolitikai tekintetben ismét a keleti kérdésre terelődött az érdeklődés nagyobb része. Több ajánlat is érkezett be ugyanis, amelyből arra lehet következtetni, hogy a törökök, dacára a lausannei tárgyalásoknak, vagy talán éppen azért, hogy azok kedvező menetét demonstratív mozdulatokkal is befolyásolhassák,

újabb fegyveres akciókra készülnek.

Erre enged következtetni az a tény, hogy a drinápolyi török hatóságok felszólították az aggokat, nőket és gyermekeket a város elhagyására. Más jelentések viszont arról adnak hírt, hogy Angorában napok óta igen erős izgalom észlelhető, továbbá, hogy Kelet-Tráciában

nagyobb török csapatmozdulatok mennek végbe s végül, hogy a stratégiai pontok felett sürűn cirkálnak a török harci repülőgépek, amelyek minden bizonnyal felderítési célokat szolgálnak. A török készülődéssel szemben a szövetségesek hadihajói még mindig Szmirna előtt horgonyoznak és várják a szövetséges kormányok intézkedését. A hurimár teljesen megfeszült és

mindea percben várható egy újabb fegyveres konfliktus kirobbanása

A bekövetkezendő eseményekről ma még korai volna jóslni, mert hiszen nagyon könnyen lehetséges, hogy az utolsó pillanatban engedékenyebbek lesznek a lausannei béke-

tárgyaláson működő szövetséges delegációk. Azonban, ha az ottani tárgyalások legutóbbi napjainak ígért hangját vesszük figyelembe, akkor a háború lehetőségének is éppen annyi a valószínűsége, mint a meg egyezésnek. Minden attól függ, hogy a törökök harci készülődése csupán

demonstratív jellegű-e,

avagy pedig tényleg elég erősnek érzi magát Kemal pasa a harc folytatására.

A Ruhr vidéken francia jelek szerint a szénszállítások terén napról-napra jobban

konszolidálódik a helyzet,

Sőt a franciák azt is megengedték, hogy bizonyos kivitelei illeték lefizetése ellenében egyes meghatározott cikkeket ki lehessen szállítani a Ruhr területéről. Német jelentés szerint azonban az e célra felállított kivitelei elszámoló hivatalok teljesen munkanélkül állanak, mert a német kereskedők és iparosok nem akarják igénybe venni a franciáknak eme engedélyt. Az eszen munkások, hogy megakadályozzák a szénnek vízi úton való kiszállítását, a rajnai Herne csatornában elsüllyesztettek egy dereglyét és ezzel néhány napra

használatatlanná tették a csatornát.

Az áruforgalom a Ruhr-területen nagyon csekély. A franciák egyébként Recklinghausenben lefegyvereztek száz német rendőrségi alkalmazottat. A fegyvereket elvették tőlük és közülük negyvenkettőt letartóztattak. Ezenkívül több letartóztatás híre érkezett Koblenzből is. Érdekesek azok a hírek is, amelyek a franciáknak azon igyekezetéről számolnak be, hogy a rajnai vidéket Németországtól elszakítsák és abból

önálló rajnai köztársaságot

alakítsanak. E hírek szerint ugyanis a franciák a Rajna menti szegényebb néposztályokhoz tartozó egyéneknek élelmiszert és szénét osztanak ki. Azoknak, akik ilyen dolgokat kapnak, elismervényeket kell aláírniuk, amelyek a francia rajnai köztársaságnak szólnak. Hasonlóan elismervényeket kell írniuk a triori kerület ama gazdáinak, akik előfogatókat akarnak igénybe venni a megszálló csapatoktól. Ludwigs-hafenben a megszálló csapatok állítólag

loborzó irodát

állítottak fel, amely főleg az elszászlotharingiai és a Saar-vidéki lakosság jelentkezésére szolgál.

A szovjetrendszer mértékadó személyiségei kijelentik, hogy

**Franciaország és Oroszország
közlekedésében**

az utóbbi időben határozott előhaladás vehető észre. A szovjetkormány a Franciaországhoz való közlekedést igen kívánatosnak tartja és pedig nem csupán gazdasági okból, hanem mert ebben haladást lát Európa békejének biztosítása terén is. A franciák részéről is megnyilvánult az utóbbi időben a kívánság, hogy az Oroszországhoz való viszony megjavíttassék.

— Köszönet. Istenben boldogult kedves Jankám elhunytá akalmával annyian kerestek fel részvétsoraikkal s annyian osztottak szeretettel nagy fájdalomban, hogy külön-külön képtelen vagyok azokat megköszönni. Ezuton tolmácsolom hálámat és köszönetemet családomban nevében is: özv. Engesszer Józsefé.

TOKA!!!

fűszer, csemege
és italok
nagy raktára
Szent Anna-u. 1.

Csokoládé, Bonbonok
Teák, rumok, likőrök, cognacok.
Pezsgők, borok.
Saját termésű Rizling bor 130 kor.
Tisztánkezelte FÜSZERÁRUK
Naponta friss tej, vaj, túró, tejföl, csemege sajtok. — Saját készítésű befőttek, akácméz a legolcsóbb napi árban kapható.
Teljes tisztelettel
TOKA FERENCZ.

MULATSÁGOK

Bihar vármegye vitézi széke febr. 24-én 9 órai kezdettel Berettyóújfaluban műsoros táncestélyt rendez a vitézi intézmény javára. A műsor vidéken egészen szokatlanul magas színvonalú lesz, mert azon a berettyóújfalui művészi teljesítményeket elő-érő műkedvelőkön kívül a vitézi rend budapesti regös csoportja is szerepel. Az ünnepi beszédet **Pálffy Béla** apát plébános, a debreceni Tereziánus neves igazgatója, a kiváló szónok mondja. A meghívók szétküldése közelebb veszi kezdetét. Belépti-jegy ára 3000 korona. A műsört közölni fogjuk.

Február 25-én vasárnap 9 órai kezdettel hasonló ünnepséget rendez Bihar vármegye vitézi széke Bihar-nagybajomban.

A gazdászok szombati táncmulatása. A debreceni gazdasági akadémia hallgatói által rendezendő gazdász bál fényes keretek között fog lefolyni szombaton este az Arany Bika dísztermében. A miniszterelnök a belügyminiszter a földművelésügyi miniszterek más irányú elfoglaltságuk miatt nem jönnek a gazdászbalra. A honvédelmi minisztert Belitska Sándort, Kratochwill Károly altábornagy körletparancsnok fogja képviselni. Számosan jönnek be a szomszédos vármegyékből is. A rendező bizottság felkéri a meghívottakat, hogy meghívójukat hozzák el, mert meghívók nélkül nem adnak ki jegyet.

Az „Árpád” művészestélye. A debreceni Tisza egyetem bölcsészkarai Árpád bajtársi egyesülete február 21-én, szerdán az Arany Bika üvegtermében zártkörű, táncal egybekötött művészestélyt rendez este fél 9 órai kezdettel. Az estélyre csak számozott meghívó felmutatása mellett lehet jegyet váltani.

A műsor összeállítása kitűnően sikerült.

Havass Gáborné az 6 gyönyörű hangján énekelni fog. **Nyilas Julia** Árpád bajtársnő, okleveles cimbalomtanárnő, a szatmári zenede volt kiváló tanárnője ez alkalommal fog a közönségnek bemutatkozni.

Crampera Lóna művészi szavallataival fog kellemes percekét szerezni, míg **Páricsy Pál** hegedűművész, az Árpád tiszteletbeli dominusa, hegedűszámokkal szerepel a műsoron.

Külön feltűnést fog kelteni a teológus kvartet **Zámbory Sándor, Pelseskey Sándor, Major Gyula** segédlelkészek és **Kirdly János** teológus énekszáma.

Műsor után tánc reggelig. Jegyek meghívó felmutatása mellett a kollektív báliródban kaphatók. Akik tévedésből nem kaptak meghívót a báliródban reklamálhatják.

A Szózat estély. Debrecen keresztény juri társadalmának különleges művelészetben lesz része fővárosi testvérkapcsolat, a „Szózat” március 3-án rendezendő estélyén. Az értekes műsor a Kaszinó összes termében fog lezajlani. Megnyitó beszédet **Petzkó Ernő** mond. A **Sztojanovits**-tercett után felolvasást tart **Zsitinszky Endre**. Énekel **Pusztay Sándor**. Szaval **Grill Lola**. Szűnet után **Pusztay Sándor, Sztojanovits Lily, Grill Lola** és a **Sztojanovits**-tercett szerepelnek, a zongorakísérettel **Spur Endre** látja el. Az estély iránt, amely szombaton este fél 9 órakor kezdődik városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. Itt közöljük, hogy minden résztvevőnek családjegy után három és személyjegy után egy hónapig ingyen fog járnai a „Szózat”.

Egyre nő az oláhországi antiszemitaizmus

A diákok bajonettel készítik elő a numerus clausust — Nagyváradon zsidóellenes álláspontra helyezkedett egy hivatalos lap

(A *Hajdúföld* tudósítójától) Az oláhországi antiszemitaizmus hullámai egyre veszedelmesebb méreteket kezdenek ölteni. A nagyarányú mozgalomban most már az egyetemi hatóságok is résztvesznek. Bukarestben mindennapra esik két-három felvonulás és a zsidók nem mernek az utcákon tartózkodni.

Jorga egyetemi tanárt lekergették a katedráról

A bukaresti egyetem egyik szabadkőműves tanára propaganda előadást tartott a zsidók mellett február 14-én az *Atheneul* dísztermében. Az előadás közepén táján fellégyverkezett egyetemi hallgatók rontottak be a terembe és Jorgát kikergették az utcára, majd kényszerítették, hogy mondjon le állásáról. **Jorga** az öt fenyegető veszedelem hatása alatt el is hagyta a katedrát és lakásáról napok óta nem meré szelt kimozdulni.

Hivatalos lap az antiszemitaizmus szolgálatában

A Nagyváradon megjelenő *Scoala*

Noua című pedagógiai újság, mely nyíltan állást foglalt az antiszemitaizmus mellett.

A *Scoala Noua* legutóbbi száma egy oldalon keresztül közli *Cuzának*, az antiszemita reakció vezérének 24 pontból álló programját a zsidók ellen. Hozzáfüz egy csomó idézetet is, amelyet Napoleon mondott a zsidók ellen.

A *Scoala Noua* különben a nagyváradai tanfelügyelőség hivatalos lapja.

Bajonettel verekszik az egyetemi ifjúság

A február 10-iki tüntetések alkalmával **Mircea Ilescu** orvostanhallgató, bajonettjével megsebesítette **Avram Mózes** zsidó diákot. Az ügyet rögtönítélő bíróság tárgyalta és **Ilescut** *Negoescu* Sachelarie, Dem. *Dohrescu* volt dékán és *Tasche* Polierat, a három leghíresebb bukaresti ügyvéd védtek. A törvényszék **Ilescut** felmentette.

Ezzel az antiszemitaizmus jogosságát hivatalosan is elismerték.

Bajba jutott zsidók egymás között

Zsarolásért elítélt almakereskedő Árdrágitást lát fennforogni a bíróság — Nekem a bírójó barátom

A zsidók felkivilágára mélyen jellemző pümpert tárgyalat csütörtökön a debreceni kir. törvényszék dr. **Visky Sándor** elnöke alatt működő büntetőtanácsa. Egyszerű zsarolási pernek indult a tárgyalás, de — a vádlott, panaszosok az ügyben szereplő személyek mind zsidók —, de rövidesen egy hatalmas láncolás kereteinek körvonalai bontakoznak ki a tárgyalás adataiból, amelyek éles reflektorként világítják meg a zsidóknak a tisztességes kereskedelemre való káros hatását. Kiderül a bűnper adataiból, hogy a zsidó építési anyag kereskedő **almával láncol**, a zsidó ügyvéd avval akar hatni klienseire, hogy neki az egyik nyiregyházi bírójó barátja, iskolatársa, hogy még jobban bedüljenek a felek, a csoportképet is készsággel megmutatja, amelyen együtt vannak lefényképezve. Kiderül a bűnper adataiból, hogy a zsidók nemlétező almával láncoltak s mikor bajbakerültek, nem átalították egymás ígéretésére belekeverni a kellemetlen illatu ügybe a független magyar bíróság egyik köztisztviselőben álló tagját s olyan intézményt, mint a katonai nemzetvédelmi osztályt.

Megkezdődik a láncolás

1920-ban **Klein Kálmán** nyiregyházi zsidó kereskedő négy vagon — nemlétező almát adott el **Rubinstein Béla**, **Singer Lajos** debreceni zsidóknak, akik az almára 20 ezer korona előleget adtak. Az almára csakhamar vevők jelentkeztek és pedig **Schön Mór** kereskedő ügyvédje, dr. **Fenyves Ignác** társaságában. **Schön Mór** hosszabb tárgyalás után 94 ezer koronáért meg is vette az almát, a kötlevelet kiállították, a pénzt kifizette.

Alma a holdban . . .

Azonban rövid idő múlva kiderült, hogy alma csak a holdban van **Klein** felültette **Rubinstein**et, **Rubinstein** **Schönt**, alma nem volt sehoh, de azért vigan láncoltak.

Schön Mór erre visszakövetelte az almáért kifizetett 94 ezer koronát, amire **Rubinstein**nek csak nehezen, különböző kikötésekkel voltak hajlandók.

Az ügyvéd irodájában

A becsapott zsidók dr. **Fenyves Ignác** ügyvéd irodájában jöttek össze, hogy békésen intézzék el az ügyet. Több megoldási formát felvetettek. **Schön** visszakövetelte a pénzt, de nagyobb összeget követelt az elmaradt haszon fejében. **Rubinstein** és **Singer** visszaakarták már már fizetni az összeget, csak az aggasztotta, mi lesz az 5 huszezer koronájukal, amit **Klein Kálmán**nak adtak előlegképpen.

Ekkor közvetítő ajánlatot tett dr. **Fenyves** ügyvéd. S mint **Rubinstein** és **Singer** a törvényszékeken tett vallomásaiban eladják, a következőket mondotta:

— *Nézzék, — nekem van Nyiregyháza egy törvényszéki bírójó barátom, iskolatársam s avval hamar ellehet intézteni ezt az ügyet. Csak egy szót kell szólnom neki, az majd szól a vizsgálóbíróknak s a Klein Kálmánt azonnal lekapcsolják.*

Hogy még nagyobb legyen a hatás, megmutatta a feleknek azt az iskolai csoportképet, amelyen együtt voltak lefényképezve.

— *Indítsanak közösen pert Klein ellen, — folytatta. — Az gazdag ember s fizet mint a köles.*

Rubinstein erre szellemesen így válaszolt:

— *Köszönöm ebből a kölesből nem kérek . . .*

A vizsgálóbíró is jóbarátom.

A tárgyalás már-már teljesen felborult, mikor **Schön** elővette az öreg ügyét s a következő mesével ijesztette meg **Rubinstein**et és **Singer**et, akik nem akartak fizetni.

— *Nézzék ne okoskodjanak — nekem Preineszberger Jenő vizsgálóbíró testi jóbarátom s ha szölok neki, úgy intézi el a dolgot, ahogy én akarom . . .*

Rubinsteinök azonban erre a zsarolási kísérletre sem ijedtek meg, nem fizettek.

A nemzetvédelmi osztály

Mint **Rubinstein** és **Singer**nek a törvényszék előtt tett vallomásából kiderül, **Schön**ék már fenyegetést is alkalmaztak, úgy avval ijesztették **Singer**eket, hogy így meg úgy majd szólnak a nemzetvédelmi osztálynak, a T. osztálynak s azok elrúntják a dolgukat . . . **Schön** és **Rubinstein**ök jelenleg polgári perben állanak egymással az alma ügyben.

Nem barátja

Schön ellen zsarolás vétségének kísérlete miatt indult meg az eljárás.

Ugyanis **Preineszberger Jenő** táblabíró, vizsgálóbíró tudomást szerzett arról, hogy **Schön** mimódon élt vissza a nevével s feljelentést tett ellene az ügyészségnek. A feljelentésben eladja, hogy **őneki Schön sem sem barátja, sem nem osztálytársa**, csupán mindketten **Máramarosziget**ről jöttek **Dabroconba**. Különben is — írja beadványában — **galiciali zsidókkal nem vagyok és nem is lehetek barátságban.**

A bíróság előtt

Schönt tegnap vonta felelősségre a debreceni kir. törvényszék. A vádat kövendi **Veres Lajos** kir. ügyész képviselte.

Schön tagadta, hogy **Preineszberger** nevével fenyegetőzött volna, de a tanuk ellene vallottak. A tárgyalás folyamán, mikor a láncolás rejtelmek kerültek napfényre, maga az elnök állapította meg, — *Ez nyílt láncolás.*

Az ítélet

A porbeszéd után a bíróság kihirdette az ítéletet, mely szerint **Schönt** zsarolás vétségének kísérlete miatt **15 ezer korona pénzbüntetésre ítélté**, míg **Rubinstein**re és **Singer**re vonstkozó iratokat átteszi a bíróság az ügyészséghez, mivel láncolás, illetve ardrágitás gyanúját látja fennforogni.

NAPI ATROCITÁSOK

Madarat tolláról . . . A város szabadkőműveseinek minden handabandázása dacára a belügyminiszter közmegnyugvásra elintézte **P. Nagy Zoltán** botrányos ügyét s titkon már kezdtek kicsirázni a reménységek: végre-valahára — talán még sem kömüvesi és forradalmi érdemek alapján töltik be Debrecen zenei életének vezető pozícióját. — Ezek a reménységek most egyszerre lehvadtak.

A reggel-délben-este magyarnyelvű üzleti sajtóvállalat frontfelbomlásában, forradalmi előkészítésben próbált jeles főszerkesztője **Miklós-Klein Armin** ugyanis magáévá tette az ügyet egy *Est*-béli cikkben.

Egy ilyen kiváló kultur-tényező fegyverbarátsága nyilván felemelő érzéssel tölti el **P. Nagy Zoltán** barátainak keblét s mostmár törhetetlen daccal vivnak tovább igazukért a Tisza gyilkos **Kéri-Kramer** s a felfüggesztett **László-Löwy** szerkesztőjének és mesterének társaságában mindhalálig.

A **P. Nagy Zoltán**ért folyó nemes tusában imhol **Miklós-Klein Armin**, a forradalom kiérdemesült vigéce megadta a fémljézt Debrecen zenedei daliáinak állásfoglalásához.

— **Ami szinte hihetetlen.** Bácsból jelentik: A pékek elhatározták, hogy a kenyér árát kilogrammonként **100 koronával leszállítják.**

HIREK

1923 február 16. (Péntek)

Prot.: Julianna. Kath.: Julianna.

Időjárás: Hazánkban eveng. fagy mellett a Durántón kevéssé hó járul a régihez. A keleti rézek általában hómentesek.

Adójslat: Helyenként kevés csapadék, lényegtelen hőváltozással.

Közművelődési Könyvtár nyitva délelőtt 8-tól este 8-ig.

Egyetemi Könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Délután 2-8-ig.

Csokonai színház este fél 8 órai kezdettel „Szókimondó asszonyság”. D) bérlet.

A **Csokonai Kör** Petőfi ünnepélye délután 5 órakor a kólegiumban.

A **Népszerű Főiskola**n elő d st. tárt. Máday Gyula tanárszék délután 5 órakor a kollégium jogi tanteremben.

Ha jót, olesón akar venni, keresse fel a

„HANGYA”

üzleteit. Főútel Rózsa-utca 4.
Fiókok a város minden részében

NAPI UJDONSÁGOK:

Halkonzervek, sajtok, sóshe-
ring, vaj és minden fűszerárú

— A Kormányzó meglátogatta a Stádium keresztjén nyomdávalatolt.

Horthy Miklós Magyarország kormányzója tegnap délután fél 4 órakor **Wetter** százados szárnysegéd, **Nádossy Imre** országos főkapitány és **Martinovics** főkapitány kíséretében látogatást tett a Stádium R. T. Rózsa-utcai palotájában. A kormányzó **Feilitzsch** Berthold vezetésével a Stádium igazgatósági tagjai, dr. **Horvánszky** Dezső, **Gömbös** Gyula, **Eckhardt** Tibor és **Zsilinszky** Endre nemzetgyűlési képviselők fogadták, továbbá a Nép képviselőiben dr. **Benárd** Ágoston főszerkesztő és **Anka** János felelős szerkesztő. Báró **Feilitzsch** Berthold üdvözlése után a Kormányzó **Zsilinszky** Gábor vezérigazgató vezetésével megtekintette a soröntő, szedőgépek termet. Ezután a vállalat épen működésben levő 32 és 64 oldalas rotációs gépeinek megtekintésére került a sor, amelyek javában ontották magából a Nép példányait. A Kormányzó megismerléte a Stádium előállításában megjelenő lapok, a „Szózat”, „A Nép” és „Nemzeti Sport” szerkesztősegeit és kiadóhivatalait is s ötnegyed órai tartózkodás után a jelenlevők lelkes éljenzése közepette távoztok el.

— **Új kormányfőtanácsnok.** Budapestről jelentik: A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére **Galánffy** János debreceni kir. közjegyzőnek a közjegyzői pályán szerzett érdemeinek elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta. A Kormányzó ugyancsak a miniszterelnök előterjesztésére dr. **Kőrösi** Kálmán debreceni gyakorló ügyvédnek az ügyvédi pályán szerzett érdemei elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— **Bukarestben nincs tüzelőanyag.** Bukarestből jelentik a Rador: A vasúti forgalom szünetelése miatt Bukarestet nem lehet ellátni tüzelőanyaggal. A gyárak beszüntették üzemüket, csupán a villanygyár működik. Ha a vasúti közlekedés egy-két napon belül nem indul meg, a város sötétben marad.

— **A népszerű főiskola**n ma pénteken délután 5 órakor Dr. **Máday** István idegklinikai I. tanárszék tartja meg az állatlélektanról szóló érdekes előadását, befejezi az elberfeldi „gondolkodó” lovak problémájának tárgyalását s összefoglalja a kérdésre adható tudományos válaszokat. A nyelvtanfolyamra való jelentkezés szombaton véget ér s hétfőn a tanfolyamok megkezdődnek. Jelentkezni a jogi kari dékáni hivatalban lehet.

— **A derekukra szíjjazva lopták a háját.** Az egyik debreceni hentesárnyár jelentést tett a rendőrségen hogy ismeretlen tettesek mind nagyobb vakmerőséggel lopkodják a gyár készítményeit, raktárát. A nyomozás során **Palaki** Gyula detektív megállapította, hogy több alkalmazott, névszerint **Kerégyvártó** Viktor, **Thurzó** Sándor henteslegények és **Király** Sándor hentesinas körülbelül három hónap óta állandóan lopkodják a gyár raktárát s több mint egy mázsa háját, 35 kiló szalonnát loptak el. A lopást furfangos módon hajtották végre: eltávozás előtt a ruhájuk alatt, a derekukra szíjjazták a lopott szalonnát, háját s úgy távoztak el. A lopott holmit 11 orgazdánál értékesítették. A rendőrség ellen megindította az eljárást. A tolvajokat átkísérték az ügyészség fogházába. A kár részben megtérült.

— **Társadalmi és egyesületi élet.** Az **Uránia Kacagó-Estje** iránt városszerző oly nagy az érdeklődés, hogy jegyek már csak korlátozott mennyiségben kaphatók a pénztáranál.

— **Hírek a rendőrségről.** **Lopás a Vasöntő gyárban.** A hajdúvármegyei Vasöntő gyár jelentést tett a rendőrségen, hogy az udvaron álló benzomotorról ismeretlen tettes hat darab rézesapot 50 ezer korona értékben ellopt. A nyomozás során **Szakács** Géza detektív megállapította, hogy a lopást **Póhi** Sándor 19 éves gyári munkás követte el, aki a **Károly** Ferenc József-uton lakik. Őrizetbe vették, a büntető-eljárás folyamatban van ellene. — **Még egy életunt.** **Stausz** Sándor 61 éves nádudvari lakos, nyugalmazott tanár öngyilkossági szándékából a kulba ugrott s mire észrevették, már kiszüvedett.

— **Villásreggelik** nagy választékban kitűnően haziasan készítve állandóan kaphatók **Albert** belvárosi éttermében. Naponta friss csapolású részvény udvari sör!

SZÍNHÁZ

A Szókimondó asszonyság esütörtök esti felújítását a Csokonai színház együttesének jó, bár nem minden részletében stílusos előadásában a meglehetősen fegyelmezetlen közönség szívesen fogadta. Megjegyzéseinket legközelebbi számunkban tesszük meg részletesen.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Nyitászini tapsok és kihívások bizonyították a **Szókimondó asszonyság** felújításának szerencsés voltát. Valóságos operett-siker volt a tegnapi előadás. Halassi és László kifogástalan alakításai főtenyezői a repris sikerének. Ma D) bérlet.

Szombaton tisztviselő délután. **Halassi** Mariska fellép szombat délután **Morfiumban**.

Omnia mozgó: Pénteken, szombaton: **A halál hájai** Különös történet 5 felvonás. Vasárnap 1 napig: **Büszke Corrington**, amerikai színmű és **Aladin és a csodalámpa**. Bábajos keleti történet.

Mindenki a C.iforniai vérebekörül beszél. Hétfőn, kedden az **Omnia**ban I. és II. rész együtt 5-7 és 9 kor.

Jön: **Jókai M. Fekete** gyémántok. **Sasfiók**.

Apolló mozgó.

Péntek Szombat Vasárnap
3 óras előadások

Dr MABUSE

I. rész: **A modern Svengáli**, 10 felvonás
II. rész: **A pokol**, 9 felvonás.

Előadások 5 és 8-kor. Vasárnap 3-6-8-kor

PIACI ÁRAK

Csütörtökön a következő árak alakultak ki a debreceni piacon:

Terménypiac: Buza 12500-800, rozs 8300-400, árpa 8200-300, zab 8000-200, tengeri 7800-8000, lucerna 4000-4800, széna 2400-3600, szalma 1500-1800, takarmányárpa 600-655 korona.

Élelmiszerpiac: turó 240-250, juh turó 420-40, vaj 1000-100, fehér kenyér 150-180, barna 100-118, alma 130-180, burgonya 30-36, veres hagyma 40-90, fokhagyma 120-130 káposzta 40-50, savanyu káposzta 50-80, veres káposzta 75-80, karalábé 28-36, spenót 25-30, tej 85-90, tejfel 220-240, sárgarépa 6-12, tojás 25-26 korona.

Huspiac: kövér liba 500-800, marhahus 440, növendék marha 320-340, borjú 500, sertés 720, juh 400 korona.

Szárnyaspiac: kappan 1800-2800, tyúk 1200-2400, pulyka 3000-8000, liba 6000-8000, ruca 2200-3800, csirke 700-1000 korona.

KÖZGAZDASÁG

Javul a márka, esik a frank

A francia frank zuhanása, a német márka javulása

A mai napon újabb lendülettel folytatódott. A márka 0.0275 zürichi jegyzést ért el, ezzel kapcsolatban a berlini devizapiacra a dollár átlépte a 20 ezres nívót és megközelítette a 19 ezres jegyzést.

Január 17-én, tehát közel egy hónappal ezelőtt emelkedett a dollár először 20 ezer fölé és ugyanezen a napon indult meg a francia frankban is az a hosszú árlemorzsolódási folyamat, amelynek első lépése a 36 svájci frankos

nívó alá való süllyedés volt, az alá a nívó alá, amelyet a ruhrvidéki megszálásnak első felében szilárdan tartott a párisi kifizetés Zürichben. Január 17. óta a berlini dollár kurzus két hét alatt 20 ról 50 eozig emelkedett és ugyanezen két hét alatt a francia frank 36 átlag nívóról 32-es nívó alá süllyedt.

A február első napjaiban meginduló lassu javulási folyamat a márkát két heti állandó emelkedés után mára

újra felemelte arra a nívóra, amelynek megfelelőleg a dollár Berlinben ismét 20 ezer alá süllyedt. A francia frank ezzel szemben ugyanazon a ponton áll, ahol állott január 31-én, a márka krízisének tetőpontján, az 50 ezres berlini dollárkurzus napján.

A márka az elmúlt két hét alatt **275 százalékkal javult**, míg a francia frank javulás helyett ma is tartós, lefelé irányuló utat követ. A márka javulását ma már nem lehet tisztán pénzügytechnikai jelenséggel magyarázni, hiszen a német birodalmi bank pénzhiány enyhítésére a maga részéről technikai lehetőségek határai között mindent megtett. Február első hetében közel

300 milliárd márka került ujonnan forgalomba és a pénzhiány lassan-lassan szűnő félben van.

Az angol miniszterelnöknek a parlamentben tett kijelentéseinek, amelyek a francia politikát kilátástalannak és veszélyesnek jelentették ki, igen kedvező hatása volt a márka értékelésére.

A javulás természetességét a berlini nagykereskedelem magatartása igazolja. A márka javulásának első napjaiban az értéktőzsdéken és a devizapiacra felszabaduló pénztömeget a márka további romlásától való félelemben a kereskedők

nagytelevű árufelvetésre használták fel, ami aztán igen sok árucikkben a világparitásánál is magasabb árakat eredményezett. A politikai helyzet kilátásainak kedvezőbbre fordulása a márka javulásának reményét valószínűbbé tette és ennek hatása alatt a berlini tőzsdén szinte

pánikszzerű esések következtek be, amelyek például a búzánál 25 ezer márkát tettek ki.

A Devizaközpont ellen megindult liberális ostrom kapesan a zsidó lapok nagy örömmel adtak tudtul, hogy érdekeiknek megfelelően átfogják szervezni ezt az ország érdekében kifogástalanul működő intézményt. Azonban mi még nagyobb örömmel közölhetjük a legilletékesebb helyen nyert felvilágosítás alapján, hogy a devizaközpont átszervezése csak alaki változás lesz, amely egyáltalán nem fogja érinteni az intézmény lényegét és ugyanazt a célt fogja tovább szolgálni, mint eddig. Tehát egy kicsit korai volt az ívas a szabad valuta siberkedés medvébőrere.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok es bej. cegek 16 án pénteken délután 5 órakor a kamara kereskedelmi szakosztályának termetében értekezletet tartanak. A városok részére engedélyezett kölcsönök kerülnek megbeszélésre.

Tengeri vetőmag. A Mezőgazdasági Kamara igen jelentős kedvezményt eszközölt ki az államtól a területbeli gazdaközönség részére. A földművelésügyi miniszter a kamara kérésére **nemesített** tengerit bocsát a kamara rendelkezésére, oly kedvező feltételek mellett, hogy a nemesített tengerit **minden nemesítési felárnak ráfizetése és szállítási költség megtérítése nélkül** módjában áll a gazdának **becserélni** saját termelésű egészséges hasonló mennyiségű tengerijükért. A nemesített magvak közvetlenül a nemesítő gazdaságoktól érkeznek a kamara részére s a cserét a Debrecen és környékbeli gazdák a debreceni vasútállomáson eszközölhetik, a majd később meghirdetendő időben. Tekintve, hogy nemesített tengerit 75 %-os felár mellett lehet egyébként beszerezni a Kamara figyelmezteti a gazdákat, hogy ezen kedvezményt használják fel és **haladéktalanul jelentkezzenek a Mezőgazdasági Kamara hivatalos helyiségében** (Debrecen, Piac-utca 9. I. em.) hol az előjegyzések már ma megkezdődtek.

A TŐZSDE

Magyar korona: 20.

Zürichi zárlat

Berlin 265, Newyork 533¹/₂, London 2497, Páris 3195, Milano 254¹/₂, Prága 1575, Budapest 20, Belgrád 530, Varsó 130, Bécs 74¹/₂, osztrák bélyegzett 75.

Devizaközp. hiv. ár.

Napoleon 9060, dinár Belgrád 26-28, Amsterdam hollandi forint 1043-78, Bukarest lei 12¹/₂-13¹/₂, Kopenhága dán kor. 500-25, London angol font 12350-650, Berlin 13¹/₂-14¹/₂, Páris frank 158-68, Itália lira 126-132, Prága szokol 78¹/₂-82¹/₂, Stockholm svéd korona 699-729, Zürich svájci frank 490-515, Bécsi oszti. kor. 370-90, Szófia leva 14¹/₂-15¹/₂, Newyork dollár 2660-735, Varsó lengyel márka 6-7, Büsszel belga frank 140-48, Krisztiania norv. kor. 491-515

